

עין משפט
נר מצוה

קב א ב מיי פייג מהל'
מאלכות אסורות הלכ'
כד ועיין בזי"מ סמג לאורן
קמה טוש"ע ייד ס' קלב

ספי"ג ז:

קד ג מיי פיד מהל'
מכירה הלכה (א) ז
סמג עשין פכ טוש"ע ח"מ

ס' ר ספי"ג ז:

קה ד טוש"ע ייד ס'

קו ה מיי פיו מהל'

עבודת כוכבים הלכה

ה סמג לאורן מה טוש"ע

ייד ס' קמו ספי"ג ז:
קז ו מיי פיע מהל'
מלכים הלכ' ט:

מוסף רש"י

כליו של לוקח ברשות מוכר. כגון פסק ונתן לתוך מדה של לוקח או מודד במדה שלו וספק לכליו של לוקח וית של מוכר הוא (רמב"ם ב"ב פה). אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר. לעבוד כוכבים ויעטלה ואחר כך אם ירצה יקמה ממנו ואש"ג דמשך לא אמרינן עבודת כוכבים של ישראל היא ואינה בטלה, דהא משיכה בטעות הוא, דלא ידע שיש בהן עבודת כוכבים (עשרי ג.). ויליך לים המלח. ויליך הגאה לים המלח ואילו רש"י להחזירה לעבוד כוכבים וילטול מעותה, ואש"ג דמשיכה בטעות הוא, כיון דיהיב דמי כן הדך שקליהו מוחיו כמלן דמונן (שם). דעבודת כוכבים ביד ישראל אינה בטילה עולמית (בבברות יג.). בן נח נהרג על פחות משה פרוטה. שני נח נהרגו על הגול ואוהרתן זו היא מיתתן, דלא בעי התראה, לפיכך בן נח נהרג על פחות משה פרוטה, דעבדו"ס קפדי על דבר מועט ולגבי ישראל היו מחילה (יבבבות ח:). ואשמעינן ר' יוחנן דעבדו"ס לא מחיל אפילו אפחות משה פרוטה והיו גול לדיהו (שבובין ג:). ולא ניתן להישבון. אינו בחירה אלא נהרג, דגבי ישראל כתיב (ויקרא ה) והשיב את הגזילה אשר גול, אבל בני נח אמרינן בסנהדרין (נח:). אוהרתן זו היא מיתתן, וכיון שעבר על אחת מ' מות נהרג (יבבבות ח:). דעבדו"ס לא כתיב העבד הלכן כיון שעבר נהרג ואינו משלם (שבובין ג:).

עא:

ישראל והמעות שצד ישראל נעשו למפרע דמי יין נסך ואין לומר שהעובדי כוכבים היו נותנין להם המעות במתנה דלטו בשופטני עסיקנין ואור"י שנשעת נתינת הדמים היו אומרים להם העובדי כוכבים אנו מקנים לכם המעות מעכשיו והיין יהיה שלנו מעכשיו והעובדי כוכבים היו מאמינים אותם בטוב ולא היו יראים פן יגזלו ואש"פ שלא בא לידם עדיין א"י י"ל דסבר האי דחיי דקניא משיכה או מעות בעובד כוכבים ודריש הכי לעמיתך במשיכה הא לעובד כוכבים או צהא או צהא ולית ליה הא דלאמר בבכורות (דף יג.) מדישראל צדחד עובד כוכבים נמי צדחד וא"ת ולמה לא למדס להדיח כלי העובדי כוכבים או למדוד בכלי ישראל וי"ל דצנך יש לטעות כמה פעמים אבל בלקיחת מעות קודם לא יבא לטעות כיון שהיה מנהגם כן: **שמוע** מינה נצוק חבור. וא"ת ולימא להו רב לסבוייתא ליקטפי קטופי וצכי האי גוונא שרי גס אי נצוק חבור כדקאמר לקמן (דף עז:). וי"ל לפי שהיו מוכרים יין הרבה היה להם טורח גדול לקטוף: **הבא במאי עסקינן דאיבא עכבת יין אפומא דבבונתא**. תימה ליצטיל * ההוא פורתא בס' י"ל דמין צמינו הוא וקסבר דלא צטיל: * **ואי ס"ד משיבה בעובד כוכבים קונה אמאי יחזיר**. וא"ת ולאנ מאי מעות קונות א"כ אינאן סיפא אס משנתן מעות משך ויליך הנאה לים המלח ולמ"ל משך כיון דמעות קונות דכי האי גוונא ספין בבכורות (ס:). ואי ס"ד מעות קונות למ"ל משך וי"ל דבין מקשה הכא ובין מקשה התם צעי למימר דצעינן בעובד כוכבים תרתי משיכה וכסף וה"ק הכא ואי ס"ד משיכה לחודה קונה צלה מעות אמאי יחזיר והתם נמי ה"ק אי ס"ד מעות לחודייהו קונה (אמאי יחזיר) * וא"ת ומי"ט דמקשה דצעינן לומר תרתי וי"ל משום דדריש דצעינתך צדחד במשיכה או בכסף לכל חד כדאיית ליה ולעובד כוכבים עד דאיכא תרתי משיכה וכסף: **מירדי הוא טעמא אלא דרב ב'**.

וא"ת קשיא דרב דארב דהכא מוקי אליבא דרב דמשיכה קונה בעובד כוכבים וצפ' הוהב (ב"מ דף מה. ושס) כוכבים דס"ל כרשב"ל דמשיכה קונה בישראל ולא בעובד כוכבים גבי היא דמייתי התם נתנה לצלן ואמר רב עלה דוקא צלן דלא מיחסרמ משיכה אבל ספר לא מעל עד דמשך אלמא קסבר דמשיכה קונה בישראל א"כ אינה קונה בעובד כוכבים ומינה מסייע התם לרשב"ל וא"כ קשה דרב דארב מיהו יש ספרים דגרסי לעיל אמר רבא לסבוייתא אבל ל"י מדאמר הכא מידי הוא טעמא אלא לרב האמר רב דע"כ היינו רב דאמר לקמן סוף פירקא הכי מדמייתי ר' יוחנן אצתריה וא"כ לעיל נמי בעובדא דסבוייתא גרסינן רב ולא רבא וקשה דרב דארב וי"ל דההוא דצלן מיירי לצלן עובד כוכבים ולכן קאמר רב דוקא צלן אבל ספר עובד כוכבים לא עד דמשך דמשיכה בעובד כוכבים קונה כדאמר רב הכא והכי נמי צריך לאוקמי לרבי יוחנן דהתם כדפי' שס ותלמודא דמייתי נמי סיעתא לרשב"ל התם פ' הוהב (ס:). היינו לפי הפשט דמשמע דמיירי בישראל: **בן נח נהרג על פחות משה פרוטה**.

וכן נח מלווה על הגול ואוהרתן זו מיתתן ולא ניתן להשבון ודוקא (י') ישראל דבר מחילה הוא אבל עובד כוכבים לאו בר מחילה הוא ורש"י פי' דלא ניתן להשבון משום דקס ליה דדרבה מיניה ולא נראה דא"כ לא יתחייב עובד כוכבים לשלם גולו צשום ענין: **ואי ס"ד משיבה בעובד כוכבים אינה קונה אמאי נהרג**. * (פי') הא לא קניה וכל היכא דאייתה צרשותיה דישראל הוא וקשה דהא ישראל נמי לא קנה הגזילה להיות שלו ואפ"ה קנייה להתחייב צלונסין החיוב דשייך ציה וה"נ יש לנו לומר צצן נח שקנאו להתחייב צה מיתה דהיינו החיוב דשייך צה וי"ל דודאי אי גול שוה פרוטה דהוי ממונא לגבי ישראל ומיסקרו אית לן למימר כדפי' אבל פחות משה פרוטה שלא חיסר הישראל דלאו ממונא הוא וגם ממון העובד כוכבים לא נתרבה שהרי לא קנאה משום הכי פריך אמאי נהרג ומשני צמרא (ח') דישראל: ‏[ועי' חוס' עירובין סב. ד"ה בן נח וכו' ציתר ציבור:] ומאי

השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

דממשיכה עובד כוכבים. במדה קנייה ואש"ג דלא יהב זוזי והוו להו זוזי הלואה גציה מקמי דליהוי יין נסך דהא לא הוי נסך עד שנגע ציה ואפי' אי לא שקלי זוזי מניייהו שפיר דמי: **צמנא דעובד כוכבים**. דיין שצכלי אוסרו והוי יין נסך מקמי משיכה: **דממטי לאוירא דמנא**. דעובד כוכבים קנייה עובד כוכבים צהגצהה: **שמעס מיניה דו'**. ואנן איצעווי איצעיאל לן צהמוכר את הספינה (ב"ב דף פה:). **עצבס יין**. אוגנים יש צכליו של עובד כוכבים שמתעכב היין על פיו כטיפה או כשני טיפין מקמי דלימטי חמרמ דישראל צאזירא דמנא דעובד כוכבים ומיתסר צההיא טיפת יין שעל פיו: **דבבונתא**. כך קטנה מחצית כדלאמר צמועד קטן (דף יג.) וצפתין כחונתא ואין וצפתין צתיבתא צמועד: **כמאל**. הא דלאמר רב למישקל דמי צרישא מקמי דליתסר צההיא עכבה: **דלא כרצן שמעון ב"ג**. דקמטי ממנ"י

יין נסך שנפל לצור כולו אסור רש"ג אומר ימכר כולו לעובדי כוכבים חוץ מדמיו יין נסך שבו אלמלא משום מערובות יין נסך לא מיתסר צהגאה חמרמ דישראל ואנן קיס לן(י) כל מקום ששנה רבן שמעון (י) במשנתו הלכה כמותו: **מידי הוא טעמא אלא לרב**. הך קושיא למאן רמיית ליה אלא לרב דלאמר [ע"א] לסבוייתא למישקל דמי צרישא לדידיה לא תירמייה דליהו אמר צהדיא דלין הלכה כרצן שמעון: אלא צחצית שנחערצ צחציות אחרות דשקיל חד מניייהו ושדי לנהר ואינין שרו צהגאה: **אבל לא יין ציין**. דכי נחערצ יין נסך ציין כשר כולו אסור. ואי קשיא אצי ורבא היכי מיתרצי אתקפתיה דלמימר הא איניהו הוו קשישי מיניה טובא לא מיקשי דהא צמסכת בבכורות (דף יג:). תרליניהו אצי ורבא להנך שניוי אליבא דרבי יוחנן דליליביה קאמר למימר לשמעתייה וקצעוה צעלי תלמוד כאן אמילתיה דלמימר: **גרעואות**. שצבי כספים: **יחזיר**. דלא קנייה ולא מיחייב לצערה: **ויליך לים המלח**. דכיון(י) דלא מאי לאהדוריה ולמשקל דמי: **מקח טעות**. הויא משיכה בטעות דלאו אדעתא דעבודת כוכבים זבן: **סיפא לאו מקח טעות**. צחמיה. ואש"ג דיהיב דמי לישקליניה: **מיחוי כעבדוס כוכבים**. לכי דער שקל זוזי מיחוי כמאל דמוצן לעבודת כוכבים דמי: **פסק עד שלא מדד דמיו מוסרי**. דכי מדד קניה עובד כוכבים במשיכה וקמו זוזי צהלואה גציה יין נסך לא הוי עד דנגע ציה (א): **שקדיס**

לו דינר שנתן לו מעותיו קודם לכן: **שקדיס** לו. ונתן לו מעות יותר מכדי דמי היין עד שיפסקו הדמים יחזיר לו ישראל את המותר: **אמאי דמיו אסורין**: ולדידך **דאמרס**. טעמא דרישא משום דמשיכה קונה סיפא נמי אמאי דמיו אסורין: **סמנא דעסיה**. למקני במשיכה: **לא פסק**. קודם משיכה לא סמנא דעתייה למקנייה במשיכה שמא ירבה לו צדמיו: **בן נח**. שגול את ישראל פחות משה פרוטה אש"ג דגבי ישראל לאו ממונא הוא דמחלי עליה גבי עובד כוכבים ממונא הוא ובן נח נטויה על הגול צכנהדרינן (דף נו.) ואוהרה שלהן זו היא מיתתן ואין צריכין התראה: **ולא**

ישראל דבר מחילה הוא אבל עובד כוכבים לאו בר מחילה הוא ורש"י פי' דלא ניתן להשבון משום דקס ליה דדרבה מיניה ולא נראה דא"כ לא יתחייב עובד כוכבים לשלם גולו צשום ענין: **ואי ס"ד משיבה בעובד כוכבים אינה קונה אמאי נהרג**. * (פי') הא לא קניה וכל היכא דאייתה צרשותיה דישראל הוא וקשה דהא ישראל נמי לא קנה הגזילה להיות שלו ואפ"ה קנייה להתחייב צלונסין החיוב דשייך ציה וה"נ יש לנו לומר צצן נח שקנאו להתחייב צה מיתה דהיינו החיוב דשייך צה וי"ל דודאי אי גול שוה פרוטה דהוי ממונא לגבי ישראל ומיסקרו אית לן למימר כדפי' אבל פחות משה פרוטה שלא חיסר הישראל דלאו ממונא הוא וגם ממון העובד כוכבים לא נתרבה שהרי לא קנאה משום הכי פריך אמאי נהרג ומשני צמרא (ח') דישראל: ‏[ועי' חוס' עירובין סב. ד"ה בן נח וכו' ציתר ציבור:] ומאי

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ט: לקמן עב:].
(ב) [קידושין כה: ב"מ סו: ב"ב פה:].
(ג) [נבמ"ק יב. דמיימי רש"י הכא לרואה איתא כחמא ופרש"י שס כחא כלי קטן].
(ד) [לקמן עב:].
(ה) [שם].
(ו) [לעיל נג. בבברות יג:].
(ז) עירובין סב. יבמות מז:].
(ח) [ב"ב סט:].
(ט) כס"א טוסף: דקניין.
(י) שייך לקמן אחר ד"ה מיד, (ז) למה לי משך. ר"מ, (ז) [ל"ל פירש הקונטרס].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הבא וכו'
ההוא פורתא בס'. עיין לעיל דף ט ע"ב חוס' ד"ה אבל ולקמן דף עג ע"א חוס' ד"ה יין וחולין דף לו ע"א חוס' ד"ה אמר:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואי ס"ד:
(ב) רש"י ד"ה דלא כר' שמעון וכו' ר' משעון ב"ג נתשמתנו:
(ג) ד"ה פסק וכו' דנגע ציה הס"ד ואח"כ צ"ל ד"ה שקדיס לו וכו' העומר הס"ד ואח"כ מ"ה ואי דקדיים ליה דינר שנתן לו מעותיו קודם לכן:
(ד) תוס' ד"ה בן נח וכו' ודוקא בגדול מישראל דבר מחילה הוא אבל בגדול מעובד כוכבים לאו וכו' צשום ענין.
(ה) פי' אפי' בגדול שוה פרוטה לא יתחייב אלא בע"כ דבעובד כוכבים לא עיין קס ליה דדרבה מינה ושיין צריפ' דער דף סב צמ"ש חוס' צד"ה בן נח:
(ס) ד"ה ואי ס"ד וכו' ומשני דצעריה לישראל הס"ד:

מסורת הש"ס

(א) לעיל ע"ה, (ב) ד"ל דמתיא, (ג) כ"ב פה; (ד) [בירושל'] אימא עקבת בקו"ף ועי' מר"ט], (ה) טהרות פ"ח מ"ט גיטין נח, (ו) [ברכות כה, ד"י], (ז) מכאן שיך עוד לעמ' הקודם, (ח) ע"כ שיך לשם, (ט) [נדפסו יסן הגי' מדר]. כלומר כל זמן שלא מדר לא קנה פיסוק דהא ליכא משיכה ובימו נמי לא קנייא דהא עתון עליה: ב"ן מדר. דהשתא קניא ליה חלידו: עד שלא פסק כו"י, (י) [במשנה רש"ש], (כ) כלומר כ"ר וכשנן זה בתמאות כח: רש"י ד"ה אלכסנדרים פ"י חרובין וקלרין בתמקין ארובים וליין, (ל) [במשקה טופח רש"ש],

מוסף רש"י

בין פסק עד שלא מדר. אם בלו לחזור קודם מדידה יחזרו, דבמאי נקבה, ולא משכיב מנאפה י"ז ולא רשות לוקח י"ז, דשע"ט על לואסו ולא הונחו לרשותו שהרי לא פירקו, דמנאפה סיפא דקמינ בה פירקו מכלל דרישא בלא פירקו אלא הכנסה בעלתה, צמאשן והכניסן לחור ביתו קמי, וכן משיכה לאו משיכה היא לקיטת, שהרי האדם הוא מושך ומשיכת אדם טעון פירות לא מהניא לקיטת אה הפירות עד שימחק הפירות עממן (רשב"ם ב"ב פה), ובין מדר. דהמנה לרשותו, עד שלא פסק. אם בלא לחזור קודם פיסוק חחרין, אע"פ שהמנה עמה כשעת מדידה ברשותו דלוקח ובכליו דלוקח דלא קניא רשותו קודם פיסוק, ואפילו משיכה קודם פיסוק לא מהניא, דמפרש לקיטת דלא סתמא דעמיא לא דמוכר ולא דלוקח, שהמוכר שמה יפסוק דמינין יקרים יותר או הלוקח ישלם חובל יותר, וממני דקמי משך ולא מדר קנה, כשפסק קודם משיכה (שם). פירקו. ב"ן מוכר ב"ן לוקח והכניסן לרשותו, דיש כאן הנהגה ברשות לוקח, י"ז כאן חילוק, ואע"י דבהך הכנסה לא קנה משום דלא פסק, אהני ל"י פסק בחר הכי דקניא לו מהא ועשרין ואין יכול לחזור אפילו קודם מדידה, דכשעת פיסוק קניא ליה רשותיה ואין כל"י של מוכר מעכב עליו (שם 19). מדר עד שאל פסק. לא קנה ויכולין לחזור קודם שיפסקו אבל משפסקו קנה (שם). הגדוק. קילת, והקטפרס. הר משופע שמדרות מחודד הכנה (גר"סין 18). לא לטומאה.

כגון המערה מכלי טהור לכלי טמא ונזקו הקלות מחבר משקה שני הכלים, אינו חיבור לטמא משקין העליונים, וכן הקטפרס אם העבירו דרך נזקוין המנוסים והמתמזגים מחבורים לטומאה. אין העליונים טמאים, וכן אם היתה ערובה ערובה ובשני ראשיה משקין אחד טמא ואחד טהור ומשקה טופח

מתכנן, אינן חיבור לטמא הטהורים,וכן לטהרה לענין מקוואות, כגון שני מקוואות שאין באחד מהן ארבעים סאה ונזקו וקטפרס ומשקה טופח מתכנן אינו חיבור (שם). אלא מזה ליבא למשמע מינה. דודאי ממני' לאו טילה דוקא אלא מזה מנייהו דוקא, או רישא או סיפא, ומאן אידך אטו ההוא ולא ידעינן הי מנייהו דוקא דנגמר מניה (שבת קכא).

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה.עב.

ו**לא ניתן להישבון**. ולא מחייב לההדורה להאי ישראל דהא מחיל עליה: **אמאי נהרג**. הא לא קניא להך גזילה וכל היכא דאימא של ישראל היא: ומשני האי דנהרג משום **אעריה דישראל**י: ומאי לא **ניתן להישבון**. הא לא שיך ציה הישבון דכיון דעובד כוכבים לא קנייה דישראל היא: **אינה צבורה הישבון**. כלומר ה"נ קאמר אינה צבורת שום גזילה דעובד כוכבים דכל היכא דאימא דמרה היא. וה"ה לשוה פרוטה והאי דנקט פחות לאשמועינן דנהרג עליה: **אלא ש"מ משיכה קונה**. הלכך קניה קמא והדר קניה האי ונהרג על שגזל. ולא ניתן להישבון

ומאי לא ניתן להישבון. פ"ה (א) דלא שיך ציה הישבון וכל היכא דאימיה צרשומיה דישראל אימיה ותימה הרי ישראל נמי לא קנה הגזילה ואפ"ה אימיה צבורת הישבון דכתיב והשיב הגזילה ונראה דה"פ מלחרי שאין חיוב צה רק משום אערא גברא דא"ל לחבריה אי מוביננא לה להא ארעא לך מוביננא לה אול זבנה לאיניש אחרינא אמר רב יוסף יקנה קמא א"ל אביי והא לא פסק ומנא תימרא דכל היכא דלא פסק לא קנה דתנן ⁽⁶⁾המוכר יינו לעובד כוכבים פסק עד שלא מדר דמיו מותרין מדר עד שלא פסק דמיו אסורין מאי הוי עלה [מאי הוי עלה] כדקאמרינן דלמא חומרא דיין נסך שאני ת"ש דאמר רב אידי בר אבין עובדא הוה בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטיה מהא ⁽⁷⁾דרתנן ⁽⁸⁾במשך חמריו ופועליו והכניסן לתוך ביתו בין פסק עד שלא מדר ובין מדר עד שלא פסק לא קנה ושניהן יכולין לחזור בהן דפרקן והכניסן לתוך ביתו פסק עד שלא מדר אין שניהן יכולין לחזור בהן מדר עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן והוא גברא דאמר ליה לחבריה אי מוביננא לה להא ארעא מוביננא לך במאה זוזי אול זבנה לאיניש אחרינא במאה ועשרין אמר רב כהנא קנה קמא מתקף לה רב יעקב מנהר פקוד האי זוזי אנסוהו הוהלכתא כרב יעקב מנהר פקוד א"ל כדשיימי בתלתא יאפילו תרי מגו תלתא ⁽⁹⁾ כדאמרי בתלתא יעד דאמרי בתלתא כדשיימי בארבעה יעד דאמרי בארבעה וכ"ש היכא דא"ל כדאמרי בארבעה א"ל כדשיימי בתלתא ואתו תלתא ושמוה וא"ל אידך ליתו תלתא אחריני דקים להו טפי אמר רב פפא דינא הוא דמעכב מתקף לה רב הונא בריה דרב יהושע מומאי דהני קים להו טפי דלמא הני קים להו טפי הוהלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע: **ביתנא**⁽¹⁰⁾ יגמל את המשפך ומדר לתוך צלוחיתו של עובד כוכבים וחזר ומדר לתוך צלוחיתו של ישראל אם יש בו ⁽¹¹⁾עעכת יין אסור בהמערה מכלי אל כלי את שעירה ממנו מותר ואת שעירה לתוכו אסור: **גב' תנן התם** ⁽¹²⁾הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה האשבורן חיבור לטומאה ולטהרה אמר רב הונא הנצוק וקטפרס ומשקה טופח חיבור לענין יין נסך אמר ליה רב נחמן לרב הונא מנא לך הא אילימא מדרתנן הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה לטומאה וטהרה הוא דלא הוי חיבור הא לענין יין נסך הוי חיבור אמר רב הונא הנצוק וקטפרס ומשקה טופח חיבור לתוך צלוחיתו של ישראל

אם **נכתוין: כדשיימי צארעצה**. כיון דנחת לדעות להרבות דעות יותר מכדי צ"ד ודאי לאו לתורת דיינין נחת ולא אזלינן בחר רוצא עד דאמרין כולהו דאי חולקין מאי אהנו ליה דעות: **ביתנא**⁽¹³⁾ **משפך**. טרייטור' מלמעלה פיו רחב ומלמטה נקב ⁽¹⁴⁾ קצר ומושיצין אותו על פי צלוחית של לוקמין שפיהן צר ושופכין היין מן המידה לתוכו והוא יורד לתוך הצלוחית: **אם יש צו**. בשולי המשפך: **עכבה יין**. מקום שמתעכבת שם טיפת יין: **אסור**. לפי שנשאר שם מן היין שמדר לתוך צלוחיתו של עובד כוכבים. ובגמרא [ע"צ] מפרש ההוא עכבת יין דמשפך במאי מיתסרא: **המערה מכלי אל כלי אם שעירה ממנו מוסר**. ובגמרא [שם] מפרש בעובד כוכבים המערה ואינטרין לאשמועינן את שעירה לתוכו אסור משום כחו והעליון מותר דלא גזור רבנן בכחו למיסר ההוא דגואי: **גב' הנזק**. קלוח זניור הבא מלמעלה למטה בזקיפה כמרחב של גגין: **קטפרס**. מים הבאין מלמעלה למטה דרך מדרון של תל גבוה וזקוף: **ומשקה טופח**. ואין צו טופח על מנת להטפיה שאם טפח בהן בידו לא יעלה צה משקה שיוכל להטפיה דבר אחר: **אינו חיבור לא לטומאה**. אם משקין תלושין הן וגגע טמא בתחתון העליון טהור וכן לענין משקה טופח אפילו במקום חלק משקה מכאן ומכאן ומשקה טופח באמצע וגגע טמא במשקה ⁽¹⁵⁾ משקין שמכאן ומכאן טהורין ואע"פ שמחזברין לו: **ולא לטהרה**. גממית שאין צה ארבעים סאה ונזקו או קטפרס או משקה טופח מחבר לגממית זו מקוה שלם אינה חיבור והטובל בגממית לא עלתה לו טבילה: **האשבורן**. ציקוע ארך מליחה שנתבקעה ונקויו שם מים חיבור לטומאה ולטהרה: **ליין נסך**. שהמערה מכלי כשר ליין נסך נאסר אף מה שצבלי העליון דרך נזוק: **הא**

נכתוין: **כדשיימי צארעצה**. כיון דנחת לדעות להרבות דעות יותר מכדי צ"ד ודאי לאו לתורת דיינין נחת ולא אזלינן בחר רוצא עד דאמרין כולהו דאי חולקין מאי אהנו ליה דעות: **ביתנא**⁽¹⁶⁾ **משפך**. טרייטור' מלמעלה פיו רחב ומלמטה נקב ⁽¹⁷⁾ קצר ומושיצין אותו על פי צלוחית של לוקמין שפיהן צר ושופכין היין מן המידה לתוכו והוא יורד לתוך הצלוחית: **אם יש צו**. בשולי המשפך: **עכבה יין**. מקום שמתעכבת שם טיפת יין: **אסור**. לפי שנשאר שם מן היין שמדר לתוך צלוחיתו של עובד כוכבים. ובגמרא [ע"צ] מפרש ההוא עכבת יין דמשפך במאי מיתסרא: **המערה מכלי אל כלי אם שעירה ממנו מוסר**. ובגמרא [שם] מפרש בעובד כוכבים המערה ואינטרין לאשמועינן את שעירה לתוכו אסור משום כחו והעליון מותר דלא גזור רבנן בכחו למיסר ההוא דגואי: **גב' הנזק**. קלוח זניור הבא מלמעלה למטה בזקיפה כמרחב של גגין: **קטפרס**. מים הבאין מלמעלה למטה דרך מדרון של תל גבוה וזקוף: **ומשקה טופח**. ואין צו טופח על מנת להטפיה שאם טפח בהן בידו לא יעלה צה משקה שיוכל להטפיה דבר אחר: **אינו חיבור לא לטומאה**. אם משקין תלושין הן וגגע טמא בתחתון העליון טהור וכן לענין משקה טופח אפילו במקום חלק משקה מכאן ומכאן ומשקה טופח באמצע וגגע טמא במשקה ⁽¹⁸⁾ משקין שמכאן ומכאן טהורין ואע"פ שמחזברין לו: **ולא לטהרה**. גממית שאין צה ארבעים סאה ונזקו או קטפרס או משקה טופח מחבר לגממית זו מקוה שלם אינה חיבור והטובל בגממית לא עלתה לו טבילה: **האשבורן**. ציקוע ארך מליחה שנתבקעה ונקויו שם מים חיבור לטומאה ולטהרה: **ליין נסך**. שהמערה מכלי כשר ליין נסך נאסר אף מה שצבלי העליון דרך נזוק: **הא**

מתכנן, אינן חיבור לטמא הטהורים,וכן לטהרה לענין מקוואות, כגון שני מקוואות שאין באחד מהן ארבעים סאה ונזקו וקטפרס ומשקה טופח מתכנן אינו חיבור (שם). אלא מזה ליבא למשמע מינה. דודאי ממני' לאו טילה דוקא אלא מזה מנייהו דוקא, או רישא או סיפא, ומאן אידך אטו ההוא ולא ידעינן הי מנייהו דוקא דנגמר מניה (שבת קכא).

קבא א מיי' פ"ט מהל' מלכים הלכה ט':

ק' ב מיי' פ"ח מהל' מביה הלכ' ז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ ס' ורן סעיף א [דלא קנה קמא וכן הוא בפירוש בבי"ה כחב"ן]:

ק'א ג מיי' שם פ"ד הלכ' יג סמג עשין פב טור ש"ע ח"מ ס' ר סעיף ח:

ק'ב ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז: ק'ג ה מיי' שם פ"ח הלכה ז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ ס' רי סעיף א [ונכרז אלפס ב"ב פרק ז דף רח.]:

ק'ד ו ז מיי' שם הלכ' ח טוש"ע שם סעיף ב: ק'ה ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

ק'בו ט מיי' שם טוש"ע שם פ"ד וס' קג סעי' ג [ונכרז אלפס שם]: ק"ז י מיי' פ"ב מהל' מלכות אסורות הלכה יג סמג לאוין קכח (טור י"ד ס' קסה):

ק'בח כ מיי' שם הלכ' יב סמג שם טוש"ע י"ד

ס' קכו סעיף ה: ק'כז ל מיי' פ"ז מהל' טומאת אובלן הל' א והלכה ה:

ק'כ מ מיי' (פ"י) [פ"צ] מהל' מלכות אסורות הל' יב סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד ס' קכו סעיף א:

הנהגות הב"ח

(א) גב' דאמרי בתלתא. כ"ב עיין בתוספות פ"ק דמגדלרין דף ו ב"ה צילוע: (ב) רש"י ד"ה משך וכו' לתוך ביתו דלאו משיכה היא שאין: (ג) תוס' ד"ה ומאי וכו' פ"ה הא לא שיך ציה הישבון דכל היכא וכו' והאיכא את הגזילה וכו' פשטי' דליבא למ"ד שמהא:

הנהגות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה ב"ן פסק דמים אחרי כן. כ"ב כ"ע מאי בעי מזה ונלשון הרשב"ם ז"ל בב"ב א"ט:

לעני רש"י

טרייטור' ד [אניטונדורד"ר].

משפך.

מסורת הש"ס

(א) וַיְחִיבוּן ט, תמורות כב, כג], (ג) בַּסֵּף טוֹפֵף: כמו טומאה צטילה ויעשרה, (ג) וְכִי־יָדָהְדָּ (ד) נִלְכּוּת פ"ג (מ"ד], (ס) וכן מים במים מיירי במים שידוע שנתנסכו כצ"ל ר"מ, (ו) נִפְרַק ח ה"צ], (ז) ע"ש וסס איסא גלגים של תרומה, (ח) (צ"ל שלא יפול], (ט) בדפיו"אמרינו, (י) וַעֲשֵׂעַ תוֹסֵף שבת סה: ד"ה שמה ותוס': צ"ק ק: ד"ה אומר ותוס': חולין פז: סד"ה רואין אבות], (ס) [ע"י תוס' יומא פז: ד"ה עירה ותוס' מנחות כב, ד"ה הדגדג],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בי וכו' היינו עד שיפיל שם עיני שבת דף סה ע"ב תוס' ד"ה שמה ועיני צרכות דף כה ע"ב ברש"י ד"ה אכל ויבואו דף מ ע"ב תוס' ד"ה עירה: בא"ד מה הדינש הוא זה, לא ודמי להבין הא הסידוש הוא אף דאלו נפל בבית אחת לא מהני מ' כהיתר מ"מ בנפל בקלות אמר' קמא קמא צטיל ואי דקושייתם מה הפסד היה ונכת אחת ממי לבטל בם' דמ"ש משהו קטן למשהו גדול ה"ל להקשות בפשיטות דלמאי צרכים לא' קמא קמא צטיל הא אף אם מלטרף לכל הפעילה ליטמרי דהוי מ' וגם אמאי אומר ר"ש אכל תמית לא חיה לא ימשיב תמירוס וי"ע:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ראשון וכו' צטיל ברוב ציין וכו' כשנפל חבית גדולה שנשברה ונפל: (ג) ד"ה ה"ג יין וכו' מאי לאו וכו' יהיב טעמא חמרא במיא מיתסר כל"ל והד"א: (ג) ד"ה ה"ג לא וכו' לבטלי טעמא דחמרא הס"ד: (ד) תוס' ד"ה יין וכו' וכן מנג עובד כוכבים דבמאי צמם דמיידי במים: (ס) ד"ה כי אתא וכו' שנפל לצור כולו אסור בהנאה וי"ל דנפל בפסס:

מוסף רש"י

וניעור. נתחוק על ידי מינו וניעור משנתו, שהיה בתחלה בטל אצל שאינו מינו, ודוגמתו בבכורות (כב), טומאה שצטלה וחמה ויעשרה (שדוכין ס.),

השוכר את הפועל

במתני' ומיס צמים נז'. מיס שנתנסכו לעבודת כוכבים נפלו צמים

דהיתר: גב' ראשון ראשון. שנפל צטיל (א) ציין כשר שצבור ומותר בהנאה. והאי דקמני לקמן (דף עד.) ייין נסך שנפל צבור כולו

אסור מוקי לה כשנפל בחצית גדולה ושצברה ונפל כולו כאחד: לגו

היתירא. ולא אמרי' קמא קמא צטיל ליה צרוב: **היתירא** לגו **איסורא**.

דקמא קמא דהיתירא צטיל ליה:

ה"ג יין צמים צנותן טעס: מאי לאו חמרא דאיסורא לגו **מיא דהיסירא**.

וקמני מכי יהיב טעמא (א) בחמרא

מיתסר: ה"ג לא חמרא דהיסירא צגו

מיא דאיסורא. ואשמעינן דכל כמה

דיהיבי מיא טעמא בחמרא איתסר

עד שיצטל טעם היין את טעם המים

וכגון דנפיל כוליה כחדא דלא אפשר

למיא דאיסורא לבטיל (א) ה"ג

ומדרשא מיא דאיסורא סיפא נמי

מיא דאיסורא וקסני סיפא מים ציין

צנותן טעס. אלמא איסורא צגו

היתירא אע"ג דרובא דהיתירא לא

אמרינן קמא קמא צטל: **אמר לך**

רב דימי כולה מתני' היסירא צגו

איסורא ורישא. מיא דאיסורא וסיפא

מיא דהיתירא. ואין הלכה כרב דימי

שחרי צא רב יצחק והאמרי צא רצין

והחמיר ולקמן ועי' פסקינן יין נסך צמינו

במשהו: **צראור קטן גרסי'.** והוא פך

קטן. ובעירובין לגבי צגדים צפ' אחרון

(דף קג:) גרסינן ללגול קטן והוא קשר

של משי: **ורואין אם הסיתר כאילו**

אינו. ולא אמרינן הרי נאסר כל

היין ורבה היין על המים דהא הוי

חמרא רובא אלא צאיסור שנפל

גרידא משערינן ואיכא מיא רובא.

אלמא פליג רצין אדרב דימי ואשמעינן

דמיא הוא דמצטל חמרא אכל חמרא

לא מצטל חמרא: **סתלה.** קודס יין

נסך דכי נפל יין נסך אשכחיה מיא

ובצוליה: **מאא מין אם מינו.** לבסוף

וניעור כלומר נתחוק ונימוסף איסורו

ורבה יין על המים. ולשון ניעור (א) כאיש

אשר יעור משנתו כמו (ז) הניעור בלילה

וכל היכא דתני מאא מין את מינו

וניעור היינו פירושה. ויש שמפרשין

וניעור נוער מתורתו ראשונה ונדבק

בצבירו ונתחמק וא"כ נוער מייצעי

ליה: ואיכא דמסני. להא דרב שמואל

צר יהודה אמתני': **מאן דמסני** לה

אמסני לא צעי סתלה. ואפי' נפל

קיתור לבסוף ס"ל דמצטלין מים את

האיסור: **ומאן דמסני אמילתיה**

דרצין צעי סתלה. דאי לאו תחלה

אתא לאשמועינן מאי קמשמע לן

פרק חמישי עבודה זרה

עג.

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקנין. תימה

האיך היה שמה בקנישקנין נהי דלא הוי חיבור מ"מ היה

לו לחוש דלמא פסיק קדים צרישא עובד כוכבים ופי' ר"ח דלא

מייירי עם העובד כוכבים אלא שהיה שותה עם ישראל בקנישקנין

וא"ת א"כ מאי קמ"ל י"ל דקמ"ל דלא

מיתסר בזמן הזה משום שמחה לאפוקי

ממאן דאסר צמס' שבת לשמות

צקנישקנין בזמן הזה פ' צמה אשה (דף

סב: ע"ש היטב): **י"ין ביין ומים**

במים במשהו. פר"ת דדוקא יין נסך

ממש שנתנסך לעבודת כוכבים הוא

דהוי צמשהו אצל סתם יינס צששים (ז) וכן

מגע עובד כוכבים (ז) צמים מייירי

צמים שידוע שנתנסכו לעבודת

כוכבים דאי צסתס מים ליכא איסור

דכוותיה קמני יין שידוע שנתנסך

לעבודת כוכבים אצל סתם יינס הוי

צששים אפילו מין צמינו כמו כל

איסורין שצמורה וההיא דלאגדדמים

עובד כוכבים דקאמר עלה בתוספתא (ז

שטיפת יין אורסת במשהו אע"ג דלא

הוו ודאי נסך איכא למימר דאתא

כר' יהודה דלאמר מין צמינו אפילו

צאלף לא צטיל אפי' צשאר איסורין

ועוד אומר ר"י דאפי' אס נפשך לומר

דסתס יינס צמשהו אפ"ה הוי סתס

יינס בזמן הזה צששים ודוקא צימי

התנאים והאמוראים שהיו צקיאס

העובדי כוכבים צטיב עבודת כוכבים

דלא שייכא ניסוך החמירו צסתס יינס

לאוסרו כמו יין נסך ממש הלכך

לענין ציטול כשאר איסורין דמי

וצטל צששים כמ"ד שאר איסורין:

בי אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה

יין נסך מחבית לבור אפי' ב"א

היום בוצו ראשון ראשון בבא"י. פי'

אפי' מתרבה היין נסך לבסוף מ"מ

אמרינן ראשון ראשון צטל משמע

הכא דרב דימי סבר קמא קמא

צטיל ותימה דבצכורות פ' הלוקח

(דף כב.) אמרינן הלוקח ציר מע"ה

משקיו צמים וטוהר ממא נפשך אי

רובא מיא נייהו הא עביד ליה

השקה ואי רובא ציר ציר לא צר קצולי

טומאה היא פי' ומיעוט מיא דאית

ליה צטיל דציר הוא רוב ומסיק עלה לא

שנו אלא לצבול צין פתו אצל לקדירה

לא דמלא מין את מינו וניעור ולא

אמר קמא קמא צטיל ורב דימי

קאמר לה להא שמעתמא הסס ועוד

קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן

דצשמעתין א"ר יוחנן ראשון ראשון

וגדולינן של תרומה שגדלו ורבו

גדולינן על עקרו אסור אפי' לכהן לאוכלן משום טבל ולא אמרינן

שס כל כך מן היין נסך צין הכל שלא יהא צהיתר ס'

כדי לצטלו אסור משום דמלא מין את מינו וניעור ותדע

שכן הוא דאי לא תימא הכי וכי אס היה אדם מערה חלב צקדירה של היתר מעט מעט צסירוגין עד שנתרבה החלב לבסוף

כל כך שהיה צו צנותן טעס לקדירה וכי תעלה על דעתך שהוא מותר משום קמא קמא צטיל אלא ודאי לא אמרינן קמא

קמא צטיל כ' **ת"ש יין במים בנותן טעם מאי לאו דקנפירא חמרא דאיסורא** לגו **מיא דהיתירא.** וקאמר דלא אמרינן קמא קמא צטיל

וקשיא לרבי יוחנן וא"ת ומאי קושיא האמרינן לעיל דלא אמרינן קמא קמא צטיל כי אס עד ס' וא"כ שפיר קאמר דאוסר צנותן טעס

דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היתירא ומדהא סיפא מיירי צאיסורא לגו היתירא רישא נמי דקמני יין ציין צמשהו

מיירי צכה"ג דנפל איסורא וקמני צמשהו וקשיא לרב דימי א"ר יוחנן: **ודרובא צריצור קמן דשא נפיש עמודיה אצל חבית**

דנפיש עמודיה לא. פר"י דה"ה רב דימי דלאמר בחצית דוקא נקט חצית אצל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחצית לא אמר קמא קמא

צטיל ס' **רואיין** ההיתר באי"ו אינו בו'. רצין אתא לאפלוגי אדרב דימי דאשמועינן דוקא מיא מצטלי חמרא אכל חמרא לא

מצטל חמרא ופ"ה דאין הלכה כרב דימי שחרי אחר רב דימי צא רב יצחק והחמיר וצא רצין והחמיר ול"נ טעס זה דלדרכה

היה לנו לפסוק צאל סופרים כדברי המיקל והיינו כרב דימי דמיקל טפי מכולהו מ"מ נראה דהלכה כרבינן ולא כרב דימי ולא

מטעמיה דרש"י אלא משום דרצין צר סמכא הוא טפי כדאיתא ציצמות פרק הצא על יצמתו (דף סד:):

חזקיה

	קבו א מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה כח ופט"ו הלכה ו ז ופ"ה הלכה א] סמג לאין קמא טוש"ע י"ד ס' קלד סעיף א':
קבו ב מיי' פט"ו שס הלכה ז טוש"ע שס סעי' ג:	קבח ג ד ה מיי' [שס] והל' כח טוש"ע שס וסעיף א':
קכב ו מיי' שס הל' כח טוש"ע שס סעיף א':	קל ז ח מיי' שס הלכה לא טוש"ע שס סעיף ז: